

NYT OM BØGER

PRINS ARBEJDSLØS

► AF JESPER JØRGENSEN, ARKIVAR

Kan du ikke din kongerække, da er du virkelig dum, kunne en gamle tysk- og historielærer engang have fundet på at sige. Uanset om du føler dig ramt, er det bare om at komme i gang med Poul Smidts nye biografi om Frederik VIII. Den er en fin efterfølger til hans anmelderroste biografi om statsminister Viggo Kampmann.

Fredy, som han blev kaldt fra barnsben, har altid haft et lidt blakket ry. Han fik kun seks år på tronen fra 1906 til 1912 og huskes måske bedst for sin død alene på gaden i et bordelkvarter i Hamburg. Den og mange andre gode historier følger forfatteren grundigt til dørs gennem et flot arkivararbejde – en historiker værdigt.

Han blev født i 1843 som søn af den tyske prins Christian af Glücksborg og prinsesse Louise af Hessen-Kassel. Faren var langt ude medlem af kongefamilien, men havde et nært forhold til både Frederik VI og senere Christian VIII og efter sindrige storpolitiske overvejelser, der bl.a. involverede den russiske zar, fik Glücksborgerne tronen i 1863.

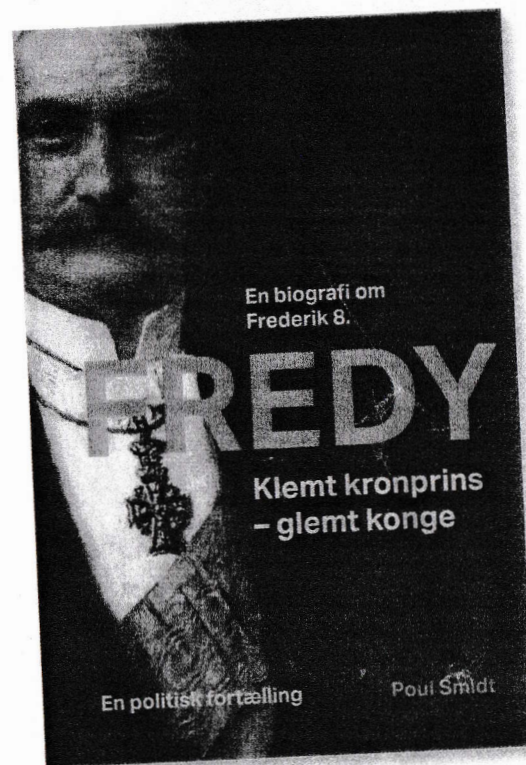
Selvom prinselivet var på første klasse, var det ikke altid nemt. Det meste af sit liv stod Fredy i skyggen af både faren og sine søskende, der blev konger og dronninger i udlandet. I lange perioder var han nærmest arbejdsløs. Man fandt dog kortvarige stil-

linger til ham inden for militæret som lejrchef – med faktiske opgaver, som det formuleres.

Forsvarssagen stod i ham i det hele taget nær. Som noget af det første som kronprins blev han sendt ud i den anden slesvigske krig i 1864. Her havde han den tvivlsomme ære at flygte op gennem Jylland sammen med "General Baglæns", skarpt forfulgt af østrigske tropper, der aldrig så andet end 'røven af 4. division' – deraf vendingen, som jo stadig er ganske brugbar.

Anerkendelserne stod heller ikke i kø fra faderen. Det eneste Fredy mere eller mindre fik ros for var håndteringen af "disse røvere", der stak hovedet frem i København i 1872. Som Christian IX skrev til sin søn fra Grækenland, hvor kongeparret var på et halvt års ferietur:

"Det er mig en ualmindelig glæde [...] at erfare, hvilke fornuftige og energiske forholdsregler,

der var truffet for at hindre socialisternes møde på Nørre Fæled. [...] At regeringen tog denne meget rigtige beslutning, takker jeg dig først og ministeriet for, da dette uvæsen forhåbentlig vil være endt."

Takket være forfatterens adgang til de royale arkiver, ved vi nu, at kronprinsen gennem Statsrådet og justitsministeren var dybt involveret i for søget på at kvæle den socialistiske bevægelse i sin vugge i forbindelse med Slaget på Fæleden. Sådan gik det som bekendt ikke. Tværtimod var det kongemagten, der var på retur. Gudskelov for det.

Selvom Poul Smidt er nådig i sin bedømmelse af "Danmarks første parlamentariske konge", skal han have stor tak for at minde os andre om, at vi aldrig skal tilbage til en situation, hvor en patetisk og gudeskør konge har magt til at blande sig i samfundsindretningen. Måske burde bogen endda give anledning til at få luget ud i de sidste udemokratiske og særdeles gavmilde privilegier til familien Glücksborg. Bogen er hermed anbefalet.

POUL SMIDT:

Fredy. Klemt kronprins – glemt konge. En biografi om Frederik 8. Gyldendal 2020.

Bogen får 5 ud af 6 røde faner.

